

РЕЦЕНЗІЇDOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/34-5-42>

Тетяна ЧЕРКАШИНА,
 orcid.org/0000-0003-2920-1167
 доктор філологічних наук, доцент,
 завідувач кафедри романської філології та перекладу
 Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
 (Харків, Україна) tyrakhina@gmail.com

**РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ КАНДИДАТА ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК,
 ДОЦЕНТА КАФЕДРИ НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ
 ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
 ТУПАХІНОЇ ОЛЕНИ ВОЛОДИМИРІВНИ «ВІКТОРІАНСЬКИЙ МЕТАНАРАТИВ
 У ДИСКУРСІ ПОСТСУЧАСНОСТІ: ЛІТЕРАТУРНИЙ ВИМІР»¹**

«Вікторіанське відродження», маніфестації якого у площині художнього тексту опиняються у фокусі уваги рецензованого дослідження, є одним із найбільш потужних і парадигмально значущих культурфілософських феноменів помежів'я ХХ–ХХІ століть, що, безперечно, потребує холистичної репрезентації в сучасному літературознавчому дискурсі. Монографія О. В. Тупахіної «Вікторіанський метанаратив у дискурсі постсучасності: літературний вимір» є однією з перших у вітчизняному літературознавстві спроб розбудови цілісної візії взаємодії постмодерністської художньої свідомості з аксіологічними, ідеологічними, політичними чи культурними надкодуваннями вікторіанства.

Масштаб завдань, поставлених авторкою задля досягнення сформульованої мети, зумовив розлогу, комплексну теоретико-методологічну базу дослідження, яка охоплює широкий спектр визначальних для сучасної гуманітаристики напрямів і концепцій – від постмодерністської філософії історії до загальної теорії травми, від постколоніальної критики до квір-студій.

Результати застосування такого розмаїтого інструментарію логічно впорядковані за допомогою чіткої структурної організації дослідження. Так, розділ перший, «Вікторіанський метанаратив як теоретичний концепт», окреслює теоретико-методологічну базу дослідження, розбудовує його дослідницький алгоритм, впорядковує термінологічне поле, надає вичерпне обґрунтування запровадженням робочим термінам, визначає основні конституенти вікторіанського метанаративу тощо. У наступних трьох розділах сконструйована авторкою концептуальна модель репрезентації

вікторіанського метанаративу в художніх текстах порубіжжя ХХ–ХХІ століть апробується на розмаїтому, гетерогенному текстовому матеріалі, поєднаному на макрорівні спільним вікторіанським референтом і класифікованому за жанровим і тематичним принципом.

Вагомою перевагою на користь універсальності запропонованої авторкою концептуальної моделі слугує як широка географія охоплених дослідженням художніх джерел (від Великої Британії і її колишніх колоній до країн, що ніколи не зазнавали колоніального впливу), так і той факт, що переважна їх більшість досі не здобула системного вивчення як у вітчизняному, так і в зарубіжному літературознавчому дискурсі. Залучення до розгляду в тому числі й паралітературних, естетично вторинних реінтерпретацій вікторіанської спадщини дозволяє переконливо продемонструвати особливості «деструктивного», в термінології авторки, засвоєння її постмодерністською художньою свідомістю.

Однак наукова новизна роботи визначається новизною не лише матеріалу, але й предмету дослідження. Запропонована авторкою холистична візія сучасної вікторіографії як літературного проєкту та впорядкування термінологічного поля неовікторіанських студій зумовлюють значущість представленої розвідки на теоретичному рівні. Вагомим внеском у розвиток українського літературознавства виступає і розбудована в рамках дослідження концептуальна модель трансформації окремих складових частин вікторіанського метанаративу в постмодерністських текстах-реципієнтах під впливом трьох домінантних модусів

¹ Тупахіна О. В. Вікторіанський метанаратив у дискурсі постсучасності: літературний вимір : монографія. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 508 с.

(травми, пам'яті та ностальгії) та актуалізованих ними інтерпретативних модальностей (деструкції, деконструкції або реконструкції).

Про беззаперечну практичну значущість проведеного дослідження свідчить той факт, що його результати лягли в основу і, відповідно, пройшли апробацію під час реалізації міжнародного проекту програми Erasmus+ Jean Monnet Module «Європейські цінності у художніх текстах».

У такий спосіб об'єктивність і достовірність отриманих результатів забезпечується як надійною методологічною базою і якісною методикою дослідження, так і значним обсягом опрацюва-

ного фактичного матеріалу, в тому числі актуальних джерел іноземними мовами, і практичною апробацією результатів.

З огляду на міждисциплінарний потенціал дослідження результати наукової праці О. В. Тупахіної стануть у нагоді як фахівцям у галузі літературознавства, так і філософам, культурологам, історикам тощо. Вважаємо, що монографія Олени Тупахіної «Вікторіанський метанаратив у дискурсі постсучасності: літературний вимір» – концептуально значуще, самостійне та оригінальне дослідження, що робить вагомий внесок у розвиток вітчизняної гуманітаристики.